

Győri Ítéltábla
Pf.II.20.342/2017/6/I.

A Győri Ítéltábla a dr. Varga Béla ügyvéd által képviselt felperesnek a Borsfai Ügyvédi Iroda által képviselt „alperes ellen 5.878.031.Ft megfizetése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2017. szeptember 28. napján kelt P.20.051/2016/37. szám alatti ítélté ellen az alperes által 38., és a felperes által 39. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy a magyar államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 48.700. (Negyvennyolcezer-hétszáz) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.800. (Egyszázezer-nyolcszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes édesanyja, a 2013. június 8. napján elhunyt felperes nevené és édesapja, a 2013. augusztus 21. napján elhunyt idősebb felperes neve az alperes tagjai voltak; édesanyjának 40.000.-Ft névértékű, míg édesapjának 1.470.000.-Ft névértékű üzletrésze volt. Az elhunyt társasági tagok hagyatékát - az üzletrészre is kiterjedően - a közjegyző a 2013. szeptember 30. napján kelt hagyatékátadó végzéssel adta át a felperes törvényes örökösnek. Az alperes társasági szerződése 9.7. pontja a tag halála esetére az üzletrész átszállását kizárja, kivéve, ha a jogutód már a társaság tagja. „Ezen kizáró rendelkezés alól a taggyűlés $\frac{3}{4}$ -es szótöbbséggel hozott határozatával felmentést adhat különös méltánylást érdemlő okból. A kizárás következtében az üzletrészt a társaság a törzstőke feletti vagyona terhére piaci értéken megvásárolja és az üzletrész ellenértékét az örökös(ök), illetve a jogutód részére ezen minőséget tanúsító jogerős okiratok bemutatását követő 15 napon belül egyösszegben kifizeti. (Piaci érték alatt a jogutódlásra okot adó eseményt megelőző 12 hónapban adásvételi szerződés útján történő értékesítés átlagos árfolyamát kell érteni.)" Az alperes a megörökölt üzletrészekre a felperesnek vételi ajánlatot tett, a vételárat az üzletrészek névértéke 25 %-ában megjelölve. Ezt az ajánlatot a felperes nem fogadta el. Az alperesi társaság a 2016. február 19. napján megtartott taggyűlésen határozott a társasági szerződés a 2013. évi V. törvény (Ptk.) szabályai szerinti módosításáról. A 2013-2016. években az adózott eredményből osztalék fizetéséről határozott, melyet az üzletrészek névértéke 1 %-ában állapított meg.

A felperes módosított keresetében egyrészt 5.825.231.-Ft tőke, valamint annak a 2013. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata; másrészt a 2013-2016. évre 52.800.-Ft osztalék és annak közép-időarányos késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kereseti érvelése szerint a jogelődjei tagsági jogviszonya megszűnése után - a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt) 102. §-át analóg módon alkalmazva - az alperes a jogelőd üzletrészek forgalmi értékét köteles megtéríteni. Az üzletrészek forgalmi értékével való elszámolás során az

alperes saját tőke/jegyzett tőke arányára kell figyelemmel lenni, amely a 2012. évben az alperesnél 3,49 volt. Az üzletrész megváltási ára társasági szerződési szabályozása sérti a jóhiszemű joggyakorlás és a tisztesség követelményét. (Gt.9. § (2) bekezdés alapján alkalmazandó Ptk.4. § (1) bekezdés) A tagok halálát követően ugyanis az alperesi üzletrészek adásvételével kapcsolatban forgalmi érték nem alakulhatott ki, az alperes csak nem független személyekkel, az örökösökkel kötött szerződést. Ezért álláspontja szerint a társasági szerződés 9.7. pontja piaci ár fogalma, a Ptk.200. § (2) bekezdésébe ütközően semmis, mivel jogszabályba és nyilvánvalóan a jóerkölcsebe is ütközik. A felperest amiatt illeti meg a 2013-2016. évekre osztalék a megörökölt üzletrészek után, mert szüleit csak 2016. június 16-án törölte az alperes a tagjegyzékből.

Az alperes *ellenkérelmében* a keresetet 377.500.-Ft erejéig (a jogelődi üzletrészek névértéke 25 %-áig) elismerte, míg ezen túl kérte elutasítani. Azzal védekezett, hogy a társasági szerződése 9.7. pontja a Gt.128. § (1) bekezdése szabályának megfelelően tartalmazza az üzletrész megváltása feltételeit, előre kalkulálhatóan és utólag ellenőrizhetően határozza meg az üzletrész ellenértékét. Így a felperes által indítványozott szakértői vizsgálat a szerződéses privát autonómiába való beavatkozás, a társasági szerződés 9.7. pontját csak annak érvénytelensége esetén lehet figyelmen kívül hagyni. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kirendelt igazságügyi könyvszakértő által meghatározott könyvszerinti érték jelentősen eltérhet az eszközök tényleges piaci értékétől. Az alperesnél, mint mezőgazdasági vállalkozásnál a lekötött tőke aránya a saját tőkén belül 17-22 %-os arányú. Mivel a felperes nem tagja az alperes társaságnak, részére osztalék nem jár.

Az elsőfokú bíróság fellebbezésekkel támadott *ítéletével* kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.269.600.-Ft tőkét, valamint ennek a 2013. december 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát és 476.000.-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rendelkezett a felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti illeték viseléséről.

Határozata indokolásában a törvényszék abból indult ki, hogy a jogvitát a felperes jogelődjének halála időpontja (2013. június 8., 2013. augusztus 1.) szerint hatályos társasági törvény (a Gt.), illetve az alperes ekkori társasági szerződése alapján kellett elbírálni. A társasági szerződés 9.7. pontját vizsgálva úgy ítélte meg, hogy az elszámolást rendező szerződési kikötés nem felelt meg annak a követelménynek, hogy a megváltási kötelezettség tényének rögzítésén túl az örökös részére történő kifizetésnek legalább a főbb elveit meghatározza. Kiemelte a törvényszék, hogy a társasági szerződés ezen része a megváltás tényét nem rögzítette, sőt a megváltás kifejezést egyáltalán nem használta. Ebből következően a szerződés az örökös részére történő kifizetésnek a főbb elveit sem határozta meg, így a felperes a megörökölt üzletrész tagsági jogviszony megszűntekor értékre tarthat igényt. Kitért arra is a bíróság, hogy a társasági szerződés 9.7. pontja megállapítását követően a cégbíróság előtti változásbejegyzési eljárásban tartalmi, érdemleges törvényességi ellenőrzést a cégbíróság nem gyakorolt, hanem csak automatikus változásbejegyzésre került sor. Megjegyezte a bíróság, hogy jogértelmezéssel, „utólagos jogi minősítéssel” a megváltás ténye nem érthető bele a szerződési rendelkezés „társaság megvásárolja” szófordulatba. A megváltási ellenérték nem azonos az adásvételi szerződés szerinti piaci árral, mivel az ellenértékét meghatározása nem „ún. piaci körülmények között létrejövő adásvétel” útján alakul ki. Figyelembe vette ezen megítélésénél a törvényszék azt is, hogy az alperes a társasági szerződése utólagos módosításánál a 9.7. pont szövegét módosította és immár az üzletrész megváltását szabályozta.

Összefoglalva az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a szerződés 9.7. rendelkezése érvényes és hatályos, azonban abból a megváltási kötelezettség ténye és a megváltás esetére az örökös részére történő kifizetés főbb elveinek rögzítése hiányzik. Ezért a megváltás esetére az alperes gazdasági

társaságnál szerződési rendelkezés nem volt, így a jogszabályt (Gt.128. § (1) bekezdés) kellett alkalmazni. A lefolytatott igazságügyi könyvszakértői bizonyítás (szakértő igazságügyi könyvszakértő véleményei) adataiból kiemelte a bíróság, hogy konkrét jogszabályi előírás nincs az üzletrész ellenértéke meghatározására, ha a társasági szerződés erre vonatkozó szerződési feltételt nem tartalmaz. Egyetértett ugyanakkor a bíróság a könyvszakértő azon álláspontjával, hogy az üzletrész ellenértéke a saját tőke/jegyzett tőke módszer alapján határozható meg, amely levezethető a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 2014. január 1. napjától hatályos 37. § (2) bekezdése g) pontjához kapcsolódó törvényi indokolásból. Az alperes megbízásából eljáró ... véleményét elemezve a bíróság kitért arra, hogy az általa megállapított - a saját tőke/jegyzett tőke arány szerinti - üzletrészérték 5.647.910.-Ft volt, amely közelítő érték a bíróság által kirendelt szakértő által meghatározott 5.825.231.-Ft-hoz.

A törvényszék azonban a kötelező jogi képviselettel lefolytatott per keresetváltoztatási tilalma (Pp.146/A. § (1) bekezdés) miatt a kiegészítő szakvélemény alapján felemelt keresetet - 555.631.-Ft erejéig - alaptalannak tartotta és elutasította. Megállapította, hogy a felperesi keresetváltoztatásra irányadó 30 napos határidő 2015. március 20. napján eltelt, a felperes pedig a kiegészítő szakvélemény alapján a keresetét csak a 2017. június 1. napján kelt, a bíróságra 2017. június 17-én érkezett 33. szám alatti beadványában emelte fel. A felperes 2013. évre vonatkozó 15.100.-Ft összegű osztalék iránti keresetét amiatt tartotta alaptalannak, mert jogelődjei tagsági jogviszonya a halálukkal az osztalékra vonatkozó taggyűlési határozatot megelőzően már megszűnt. (Gt.132. § (1) bekezdés) A 2014-2016. évre vonatkozó további osztalék iránti keresetet (37.700.-Ft) a meg nem engedett keresetváltoztatás miatt utasította el.

Az *alperes* elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, míg másodlagosan annak hatályon kívül helyezése iránt terjesztett elő *fellebbezést*. Jogorvoslati kérelmében kifejtett álláspontja szerint a törvényszék a társasági szerződése 9.7. pontja üzletrész megváltására vonatkozó feltételeit tévesen értelmezte. Kifejtette, hogy a 9.7. pontot is tartalmazó társasági szerződését 2009. május 22. napján megtartott taggyűlésén fogadta el. Az alperes Kft. részleges átalakulással jött létre a ... Szövetkezet jogutódjaként, több száz taggal. A jelentős taglétszám, illetve a tagok idős kora miatt határozott úgy a taggyűlés, hogy meg kívánja akadályozni az üzletrészek elaprózódását és öröklés esetére kizárta az üzletrész átszállását. Ugyan a szerződési kikötés helytelen terminológiát alkalmazott a megváltásra, viszont konkrét iránymutatást adott az üzletrész értéke meghatározására. Az elsőfokú ítéletből kiemelte, hogy a törvényszék megítélése szerint a 9.7. pont érvényes és hatályos, így ezzel szemben nem volt helye annak kimondásának, hogy a szerződés az üzletrész megváltás elveiről nem tartalmaz semmilyen rendelkezést. A szerződési kikötést a bíróságnak a Gt. 9. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk.207. § (1) bekezdése szerint annak tartalma szerint kellett volna értelmeznie. A bíróság azonban az alperes szándékának feltárása nélkül más, utólagos jogi minősítést adott a szerződésnek, amely jogszabálysértő. Vitatta, hogy a cégbíróság a társasági szerződést automatikus változásbejegyzési eljárás keretében jegyezte volna be a cégjegyzékbe. Helyesen, a létesítő okirat változásait tartalmi szempontból is ellenőrizte a cégbíróság. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban már kifejtett azon álláspontját, hogy mindezekre figyelemmel a bíróság a társasági tagok szerződési privát autonómiájába nyúlt bele azzal, hogy az üzletrész ellenértéke meghatározására igazságügyi könyvszakértőt rendelt ki. A kirendelt könyvszakértő kiegészített szakvéleményét amiatt vitatta, mert a szakértői módszerét (a jegyzett tőke/saját tőke aránypár alkalmazását) olyan jogszabályi rendelkezéssel (a Számv.tv.37.§ (2) bekezdés g) pontja) indokolta, amely csak 2014. január 1. napjától, tehát a perbeli jogutódlást követően lépett hatályba. A bíróság ugyanakkor ítéletében egyetértett a jogutódláskor még nem hatályos jogszabályon alapuló szakértői módszerrel.

*A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az alperest üzletrész megváltása címén terhelő összeg 5.825.231.-Ft-ra és késedelmi kamataira felemelését, valamint az alperest osztalék jogcímén 52.800.-Ft és középárányos kamatai megfizetésére kötelezését kérte. Fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet indokolása olyan módon megváltoztatását, hogy az alperes társasági szerződése 9.7. pontja nem alkalmazható, mivel az a Gt.9. § (1)-(2) bekezdése szerint alkalmazandó Ptk.4. § (1)-(4) bekezdése, 5. § (1)-(2) bekezdésbe ütközően *semmiss* (Ptk.200. §). Kérte annak megállapítását is, hogy a vitás szerződési kikötés a Ptk.203. §-a alapján vele szemben *hatálytalan*. Jogorvoslati kérelmében elsődlegesen vitatta, hogy keresetét a 2017. június 17. napján érkezett 33. szám alatti beadványában meg nem engedetten emelte volna fel. A bíróság által kirendelt igazságügyi könyvszakértő ugyanis 2017. április 6. napján a szakértői véleményét módosította, a keresetfelemelés pedig ezen alapult. Ezért a Pp.146/A. § (4) bekezdése szerint a kereset megváltoztatásának helye volt. Azzal is érvelt, hogy az alperes nem ellenezte a kereset felemelését, azt tudomásul vette, így a keresetváltoztatásba beleegyezett. (Pp.146/A. § (3) bekezdés) A bíróság is tudomásul vette a keresetváltoztatást és azt nem utasította el a Pp.146/A. § (6) bekezdése alkalmazásával. A 2013-2015. évekre osztalékra amiatt tarthat igényt, mert elhunyt szülei 2016. június 30. napjáig szerepeltek az alperes tagjegyzékében (Gt.132. § (1) bekezdés) Amiatt is ellentmondásos a bíróság döntése az osztalék kérdésében, mert a felperes szülei a 2013. évben - az év nagyobbik részében - tagok voltak. A 2014-2015. évre vonatkozó osztalékigénye előterjesztésével amiatt nem késhelet el, mert az alperes érdemi ellenkérelme előterjesztésekor nem volt és nem is lehetett abban a helyzetben, hogy az alperes osztalékról hozott határozatát megismerje.*

Az elsőfokú ítélet indokolása megváltoztatását amiatt kérte, mert a törvényszék ítélete indokolásában nem is foglalkozott az elsőfokú eljárás során előadott azon érveivel, hogy a társasági szerződés 9.7. pontja törvénysértő, *semmiss*. Az abban foglaltak alapján alkalmazott alperesi üzletrész megvásárlási és megváltási gyakorlat ellentétes a Gt. 9. §-ában írtakkal, mivel sérti a gazdasági társaságok rendeltetésével kapcsolatos elveket, ellentétes a szabályozás céljával, a jóhiszemű joggyakorlás követelményével. Az alperes magatartása az elszámolási ügyben sérti a Ptk.4. § (1), (4) bekezdését és az 5. § (1)-(2) bekezdésében írtakat. Amennyiben a másodfokú bíróság nem találná *semmiss*nek a szerződési rendelkezést, kérte annak megállapítását, hogy a szerződés ezen része a Ptk.203. § (1) bekezdése alapján a felperessel szemben *hatálytalan*. Kitért arra is, hogy az elsőfokú eljárás során már hivatkozott a kikötés fedezetelvonó, vele szemben *hatálytalan* voltára. A vitás szerződési rendelkezés alapján ugyanis az alperes üzletrészei értéke töredékét kívánja a részére megfizetni, a kielégítési alapját kívánja elvonni.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel érintett rendelkezései helybenhagyását kérte. Kifejtett álláspontja szerint a Gt. 128. §-a azon rendelkezése, amely megengedi az üzletrész átszállása kizárását, ellentétes az Alaptörvény tulajdonhoz való jogot szabályozó XIII.cikk (1) bekezdésével. Rámutatott, hogy az alperes üzletrészeinek értéke az alapítása óta a társaság vagyonával együtt növekedett. Így a névérték 25%-a kifizetésére vonatkozó alperesi ajánlat elfogadásával „saját kifosztásához nyújtana segítséget.” A társasági szerződés piaci árra vonatkozó fogalma amiatt nem alkalmazható, mert a piaci ár közgazdasági és jogi kategória; független felek között létrejött ügyletek kialakult árát jelenti. Az alperes által alkalmazott vételár pedig kényszer útján létrejött ügyletek árát jelenti. A jogvita csak igazságügyi könyvszakértői vélemény beszerzésével volt eldönthető, mivel az alperes társasági szerződése ismert rendelkezése annak fogyatékosága miatt nem volt használható. Végül rámutatott, hogy a Számv.tv. 37. § (2) bekezdés g/ pontja - a módosító 2013. évi CC. 229. § 35. pontja hatálybaléptető rendelkezése szerint már a 2013. üzleti évről készített számviteli beszámolóra is alkalmazható.

* * *

Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból érdemben helytálló jogkövetkeztetésre jutva kötelezte az alperest 5.269.600.Ft megváltási ár megfizetésére, míg utasította el ezt meghaladóan a keresetet.

Ezért a fellebbezések nem alaposak.

Az ítélet tábla azonban a törvényszék ítélete indokaival részben nem értett egyet.

A törvényszék az alperes társasági szerződése üzletrész átszállását kizáró és az üzletrész értéke megtérítéséről rendelkező 9.7. pontját helytállóan vizsgálta a Gt.128.§ (1) bekezdése, valamint az ahhoz kialakult bírósági gyakorlat alapján. Helyesen mutatott rá a bíróság, hogy a törvény azon szabálya, amely szerint az üzletrész átszállása kizárása esetén a társasági szerződésnek rendelkeznie kell az üzletrésznek a tagok vagy a társaság által történő megváltásáról, azt jelenti, hogy - a megváltási kötelezettség tényén túl - a szerződésnek az ellenérték meghatározása főbb elveit, a fizetendő összeg számítási módját is meg kell határoznia. (BDT 2006.1330, Győri Ítélet tábla Gf.IV.20.480/2008/4. szám) Nem értett egyet ugyanakkor az ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon megítélésével, hogy az alperes társasági szerződése ne ezen elveknek megfelelően rögzítette volna az örökösre át nem szállt üzletrész megváltása folytán a társaság által fizetendő ellenértéket. A társasági szerződés 9.7. pontja 2. bekezdése világos, értelmezési nehézséget nem okozó szabályozásával tartalmazta, hogy az üzletrészt a társaság a törzstőkén felüli vagyona terhére piaci értéken vásárolja meg. Piaci értéken a szerződés értelmező rendelkezése a jogutódlásra okot adó eseményt megelőző 12 hónapban adásvételi szerződés útján történő értékesítés átlagos árfolyamát értette.

Az említett szerződési szabályozás - a törvényszék megítélésével szemben - megfelelt annak a gyakorlatban kialakult elvnek, hogy utólag kontrollálhatóan szabályozza az üzletrész megváltása esetére fizetendő vételárat. Ebből a szempontból nem volt jelentősége annak az elsőfokú bíróság által kiemelt formai kérdésnek, hogy a szerződés szövege nem „megváltási árat”, hanem „ellenértéket” tartalmazott az alperes által kifizetendő ellenszolgáltatás jogcímeként. Így az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel szemben a társasági szerződés 9.7. pontja 2. bekezdésében meghatározott szabályozás nem volt mellőzhető a megváltási ár meghatározásakor.

A felperes kereseti - és fellebbezési érvelésével szemben a szerződés 9.7. pontja - annak a Gt.9.§ (2) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk.4.§ (1), (4) bekezdésébe és 5.§ (1)-(2) bekezdésébe ütközése miatti - semmissége megállapítására sincs jogi lehetőség. A Gt.9.§ (2) bekezdése alapján a gazdasági társaságoknak és tagjaiknak (részvényeseknek) a vagyoni- és személyi viszonyaira a Ptk. rendelkezéseit csak akkor kell megfelelően alkalmazni, amennyiben ezekben a kérdésekben a törvény (azaz: a Gt.) nem tartalmaz rendelkezést. Márpedig a Gt. szerint a társasági szerződés - részbeni vagy egészbeni - semmissége megállapítására a jogerős cégbejegyzés után csak a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényben (Ctv.) szabályozott perben a 12.§ (4) bekezdésben meghatározott semmisségi okokból van helye. (Gt.12.§ (3) bekezdés) A Gt. említett törvényi rendelkezésében felhívott pertípus a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránti per (Ctv.69.§ (1) bekezdés), amely a cég ellen a cég bejegyzését elrendelő végzés Céglételemében történő közzétételétől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül a cég székhelye szerint illetékes törvényszék előtt indítható. Az alperes 1996. január 12. napján jött létre. Ugyanakkor a cég társasági szerződése felperes által vitássá tett 9.7. pontjának

2. bekezdése - az alperes fellebbezési előadása szerint - a 2009. május 22. napján megtartott taggyűlésen elhatározott változással került a létesítő okiratba.

A létesítő okirat ezen módosított szerződési rendelkezése semmisségének megállapítását így a Ctv.70.§-a alapján lehetett kérni. A Ctv.70.§ (1) bekezdése szerint a cég bejegyzését követően a létesítő okirat cégjegyzék adattal össze nem függő módosítása érvénytelenségének megállapítása a Polgári Törvénykönyvben foglalt rendelkezések alapján a 69.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kérhető. A törvény tehát ebben az esetben lehetővé teszi a Ptk-ban meghatározott valamennyi semmisségi ok alapján a társasági szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítását. Ennek korlátja azonban, hogy a pert a perindításra jogosult (az ügyész, illetve az aki a jogi érdekét valószínűsíti) csak a Ctv.69.§ (1) bekezdésében meghatározott határidőn, a változásbejegyző végzés Cégközlönyben történő közzétételétől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül indíthatja meg. A 2009. május 22. napján elhatározott változás cégnyilvántartásba bejegyzésére a cégbíróság 2009. augusztus 13. napján a Cégközlönyben közzétett Cg.91. szám alatti végzésével került sor. A felperes az esetbeli perindításával (2015. január 13.) lényegesen elmulasztotta a fent említett jogvesztő perindítási határidőt. Ezért ebben a perben a társasági szerződés vitás része semmisségére már nem hivatkozhat.

A felperes által a fellebbezésében újonnan hivatkozott hatálytalanság (Ptk.203.§ (1) bekezdés) a társasági szerződés módosítása esetében pedig nem értelmezhető. A 9.7. pont 2. bekezdése a szerződési kizáró rendelkezés folytán az örökösre át nem szálló üzletész megváltási ára meghatározása módját szabályozza. A megváltási árra igényt támasztó örökös felperes kielégítési alapja a helyes értelmezés szerint az alperes társasági vagyona, melyet a társasági szerződési rendelkezés nem érintett.

A törvényszék - a kifejtettek ellenére - mégis helytállóan határozott úgy, hogy az üzletész megváltási ára, annak piaci értéke megállapítására igazságügyi könyvszakértőt rendel ki. A szerződés 9.7. pontja 2. bekezdése alapján ugyanis az alperes a felperes szülei halálát megelőző - és a szerződés szerint irányadó - 12 hónapban olyan üzletész megváltási gyakorlatot folytatott, amely nem egyeztethető össze az üzleti életben tisztességesen gondolkodó vállalkozók értékrendjével, a jóhiszeműség és tisztesség követelményének zsinórmértékével. (Ptk.4.§ (1) bekezdés, BDT 2004.961., BDT 2003.765., Györi Ítéltábla Pf.II.20.014/2009/4. szám) A felperes helyes fellebbezési érvelése szerint az alperes kft. a tagok elhunytát követően az örökösökre át nem szálló üzletrészeket nem a szabad piaci forgalomban értékesítette, így azok piaci forgalmi értéke sem alakulhatott ki. Az alperes valójában az általa egyoldalúan, a névérték 25%-ában meghatározott kényszer-vételárért nem a szabad piaci forgalomban, hanem a kényszerértékesítő pozíciójában lévő örökösöknek értékesítette az üzletrészeket. (P.20.022/2015/3/A/3., 4.) Ez a gyakorlat pedig a törvény által tilalmazott joggal való visszaélésnek is minősül. (Ptk.5.§ (1) bekezdés) Erre figyelemmel a törvényszék nem az alperes tagjai privát autonómiáját (Ptk.200.§ (1) bekezdés) sértve, hanem a szerződés piaci értéken megváltásra vonatkozó rendelkezése betartása érdekében rendelt ki könyvszakértőt. Az igazságügyi könyvszakértő többször kiegészített és az alperes megbízásából eljáró szakértő véleményével összevetett szakvéleményében helyesen foglalt úgy állást, hogy a szóba jöhető értékelési módszerek közül a saját tőke/jegyzett tőke módszer (lényegében: az örökléskori saját tőke üzletrészsre eső értéke) fejezi ki leginkább az üzletész értékét.

Nem tévedett a bíróság akkor sem, amikor a Pp.146/A.§ (1) bekezdése alapján a felperes kiegészítő szakvélemény (P.20.051/2016/30. szám) alapján felemelt keresetét érdemben nem vizsgálta és elutasította. Arra a felperes a fellebbezésében helyesen hivatkozott, hogy a Pp.146/A.§ (4) bekezdése szerint az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon túl is helye van a

kötelező jogi képviselet mellett folyó perben a kereset megváltoztatásának, ha azt olyan tényre, bizonyítékra alapítja, amely önhibáján kívül az első tárgyalást követően jutott a tudomására. Ilyen lehet, ha a felperes a felemelt keresete összegéről az azt alátámasztó szakvéleményből, szakvélemények kiegészítéséből értesült. A felperes felemelt keresete alapjául a kirendelt igazságügyi könyvszakértő 4. számú szakvéleménye kiegészítése szolgált. (P.20.051/2016/30. szám) Ezt a szakvélemény kiegészítést a felperes jogi képviselője 2017. április 27. napján vette át, azonban ehhez képest a felemelt keresetét csak a törvényi (Pp.146/A.§ (1) bekezdés) 30 napon túl, 2017. június 7. napján terjesztette elő. A felperesi megítéléssel szemben az az eljárásjogi tény, hogy az alperes a kereset felemelését nem ellenezte, nem azonos azzal az aktív perbeli nyilatkozattal, hogy a keresetváltoztatásba beleegyezik. (Pp.146/A.§ (3) bekezdés) A nyilatkozattétel elmulasztása beleegyezésként nem értékelhető.

Végül helyesen foglalt ügy állást a törvényszék a Gt.132.§ (1) bekezdése szabálya alapján, hogy a felperes a 2013-2015. üzleti évekre a tagsági viszonnal rendelkező elhunyt felmenői után osztalékra annak ellenére sem tarthat igényt, hogy a szülők 2016. június 30. napjáig szerepeltek az alperes tagjegyzékében. A törvény szerint ugyanis osztalékra csak az a tag jogosult, aki az osztalékfizetésről döntő taggyűlés időpontjában a tagjegyzékben (150.§) szerepel. A konkrét esetben pedig a felperes szülei tagsági jogviszonya halálukkal azt megelőzően megszűnt, hogy az alperes taggyűlése a 2013. (és az azt követő) évi osztalékról határozott volna. A tagsági jogviszony hiányában az elhunyt szülők osztalékra már nem voltak jogosultak, függetlenül attól az adminisztratív technikai tévedéstől, hogy a tagjegyzékben még továbbra is szerepeltek.

Ezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezések eredményre nem vezettek, így mindkét fél viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült fellebbezési illetéket. Az alperes a fellebbezési illetéket leróta, míg a felperes a személyes illetékfeljegyzési joga folytán az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására köteles azt megfizetni. (Pp.78.§ (1) bekezdés, Itv.59.§ (1) bekezdés)

A fellebbezések egymáshoz viszonyított perértéke (608.431.Ft - 5.269.600.Ft) aránya alapján túlnyomó részben pervesztes alperes köteles viselni a felperes másodfokú eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló perköltségét. (Pp.78.§ (1) bekezdés, 81.§ (1) bekezdés) Ennek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5)-(6) bekezdései alapján az áfával növelt 100.800.Ft-ban határozta meg.

G y ő r , 2018. március 21.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: